

فراوانی ژن‌های پلاسمیدی qnr مقاومت به کینولون‌ها در جدایه‌های Escherichia coli عامل عفونت ادراری

مهدی ابراهیمیان^۱، مریم محمدی سیجانی^۲

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: Escherichia coli یکی از عوامل اصلی عفونت ادراری در انسان است. مقاوم شدن این باکتری به انواع آنتی‌بیوتیک‌ها درمان آن را با مشکل مواجه کرده است. مقاومت وابسته به پلاسمید نسبت به کینولون‌ها به‌طور روزافزون در خانواده‌ی Enterobacteriaceae در جهان در حال گسترش می‌باشد. هدف از انجام این تحقیق، بررسی فراوانی ژن‌های پلاسمیدی qnr مقاوم به کینولون‌ها در جدایه‌های Escherichia coli عامل عفونت ادراری بود.

روش‌ها: در این مطالعه‌ی توصیفی- مقطعی، ۹۶ جدایه‌ی ادراری Escherichia coli شناسایی شدند. حساسیت آنتی‌بیوتیکی جدایه‌ها به روش انتشار دیسک بررسی شد. حضور ژن‌های پلاسمیدی qnrA، qnrB و qnrS و روش مولکولی با پرایمرهای اختصاصی بررسی گردید.

یافته‌ها: از ۹۶ جدایه‌ی مورد بررسی، ۵۳ جدایه (۴۰/۱۶ درصد) نسبت به آنتی‌بیوتیک‌های گروه فلوروکینولون‌ها مقاوم بودند. همچنین، حضور ژن qnrA در ۱۸ جدایه (۳۳/۹۶ درصد)، ژن qnrB در ۸ جدایه (۱۵/۱۰ درصد) و ژن qnrS در ۵ جدایه (۹/۴۳ درصد) از ۵۳ جدایه‌ی مقاوم نسبت به فلوروکینولون توسط آزمون Polymerase chain reaction (PCR) تأیید گردید.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از این تحقیق نشان می‌دهد که ژن‌های گروه qnr وابسته به پلاسمید در اصفهان گسترش یافته است. فراوانی ژن qnrA نسبت به qnrB و qnrS در میان جدایه‌های Escherichia coli مقاوم به کینولون در اصفهان بیشتر است.

واژگان کلیدی: Escherichia coli، فلوروکینولون‌ها، مقاومت به آنتی‌بیوتیک، پلاسمید، عفونت دستگاه ادراری، واکنش زنجیره‌ای پلیمرز

ارجاع: ابراهیمیان مهدی، محمدی سیجانی مریم. فراوانی ژن‌های پلاسمیدی qnr مقاوم به کینولون‌ها در جدایه‌های Escherichia coli عامل عفونت ادراری.

مجله دانشکده پزشکی اصفهان ۱۳۹۷؛ ۳۶ (۴۹۹): ۱۲۱۸-۱۲۱۳

مقدمه

کینولون‌ها، به‌عنوان داروهای انتخابی اول در درمان عفونت‌های دستگاه ادراری ناشی از باکتری‌های گرم منفی مانند Escherichia coli مورد استفاده قرار گرفته‌اند، اما به دلیل استفاده‌ی زیاد و بی‌مورد این داروها، میزان مقاومت نسبت به این داروها در حال افزایش می‌باشد؛ به طوری که طی سال‌های اخیر، مقاومت بالا به این داروها که در ارتباط با ژن‌های وابسته به پلاسمید qnr می‌باشند، گزارش شده است (۴). محصول پروتئینی حاصل از این ژن‌ها، با اتصال به آنزیم DNA ژیراز و پوشش فیزیکی آن، مانع از اتصال آنتی‌بیوتیک به آن می‌گردد.

مهم‌ترین ژن‌های مقاومت به کینولون‌ها که توسط پلاسمیدها کد می‌شوند، qnrA، qnrB و qnrS می‌باشند. وجود این پلاسمیدها در Escherichia coli باعث شده است که حداقل میزان مهارکنندگی

عفونت مجرای ادراری، از شایع‌ترین عفونت‌های انسانی به‌شمار می‌رود. در اغلب موارد، عفونت ادراری بدون علائم ظاهری است و فقط به صورت باکتریوری همراه با دفع تعداد زیادی باکتری در ادرار همراه است. عوارض حاصل از عفونت ادراری، ممکن است موجب پیدایش نارسایی کلیوی و فشار خون گردد (۱). Escherichia coli شایع‌ترین عامل عفونت‌های دستگاه ادراری است و طیف بیماری آن از اورتریت، سیستیت تا پیلونفریت متغیر است. شیوع عفونت ادراری ناشی از Escherichia coli در جوامع مختلف بین ۶۰-۹۰ درصد گزارش شده است. در بین انواع عفونت‌های بیمارستانی، عفونت ادراری حاصل از Escherichia coli درجه‌ی اول اهمیت و شیوع قرار دارد (۲-۳).

۱- گروه میکروبیولوژی، واحد نایین، دانشگاه آزاد اسلامی، نایین، ایران

۲- استادیار، گروه میکروبیولوژی، واحد فلاورجان، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

نویسنده‌ی مسؤؤل: مریم محمدی سیجانی

راهنما به صورت حساس، نیمه‌حساس و مقاوم گزارش شد (۹-۱۰). به منظور شناسایی ژن‌های مقاومت به کینولون‌ها، DNA جدایه‌های *Escherichia coli* به روش جوشاندن استخراج شد و میزان خلوص آن‌ها با توجه به نسبت جذب (UV) Ultraviolet ۲۶۰/۲۸۰ تأیید گردید. برای شناسایی ژن‌های *qnrA*، *qnrB* و *qnrS* پرایمرهای اختصاصی به کار گرفته شد (۱۱). میزان ویژگی (Specificity) و حساسیت (Sensitivity) این پرایمرها با نرم افزار Oligo6 و نرم‌افزار آنالیز NCBI Primer BLAST سنجیده شد. توالی پرایمرها و اندازه‌ی محصولات هر ژن در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱. مشخصات پرایمرهای مورد استفاده برای شناسایی ژن‌های مقاومت به فلوروکینولون‌ها (۱۱)

نام پرایمر	توالی نوکلئوتیدی	اندازه‌ی محصول (bp)
qnrA-F	3'- ATTTCTCACGCCAGGATTTG-5'	۵۱۶
qnrA-R	3'- GATCGGCAAAGGTTAGGTCA-5'	
qnrB-F	3'- GATCGTAAAAGCCAGAAAGG-5'	۴۶۹
qnrB-R	3'- ACGATGCCCTGGTAGTTGTCC-5'	
qnrS-F	3'- ACGACATTCGTCAACTGCAA-5'	۴۱۷
qnrS-R	3'- TAAATTGGCACCTGTAGGC-5'	

واکنش زنجیره‌ای پلیمرز در حجم نهایی ۲۵ میکرولیتر حاوی بافر 10X Polymerase chain reaction (PCR) ۵ میکرولیتر، Deoxynucleotide ۱۰ میلی‌مولار ۰/۴ میکرولیتر، کلرید منیزیم ۵۰ میلی‌مولار ۰/۶ میکرولیتر، هر یک از پرایمرها ۰/۵ میکرولیتر، Taq DNA polymerase ۱ میکرولیتر و DNA الگو ۱ میکرولیتر انجام شد. برنامه‌ی زمانی PCR شامل واسرشتگی اولیه‌ی DNA به مدت ۵ دقیقه در ۹۵ درجه‌ی سانتی‌گراد، مرحله‌ی واسرشتگی DNA هر چرخه ۴۵ ثانیه در دمای ۹۵ درجه‌ی سانتی‌گراد، اتصال پرایمرها ۴۵ ثانیه در دمای ۵۶ درجه‌ی سانتی‌گراد، طولیل شدن رشته‌ی هدف ۵۰ ثانیه در دمای ۷۲ درجه‌ی سانتی‌گراد طی ۳۵ چرخه انجام شد. مرحله‌ی طولیل شدن نهایی، ۵ دقیقه در دمای ۷۲ درجه‌ی سانتی‌گراد انجام شد. سپس، محصول PCR بر روی ژل آگارز ۱/۵ درصد الکتروفورز گردید و برای شناسایی قطعات اختصاصی ساخته شده مورد ارزیابی قرار گرفت (۱۲-۱۳).

یافته‌ها

در این مطالعه، ۹۶ جدایه‌ی *Escherichia coli* عامل عفونت ادراری بر اساس خصوصیات ریخت‌شناسی (Morphologic) و آزمون‌های بیوشیمیایی شناسایی شدند و آزمون حساسیت آنتی‌بیوتیکی بر روی آن‌ها انجام گردید (جدول ۲). بیشترین میزان حساسیت آنتی‌بیوتیکی جدایه‌ها، به ترتیب مربوط به مروپنم، کلرامفنیکل، سفپیم، ایمپنم،

سپروفلوکسازین حدود ۳۲ برابر افزایش پیدا کند. ژن‌های *qnr* جزء عوامل مقاومت کینولون وابسته به پلاسمید هستند که به دلیل قرارگیری بر روی اینتگرون‌های مختلف، باعث گسترش بسیار سریع مقاومت در باکتری‌های خانواده‌ی انتروباکتریاسه شده‌اند. این ژن‌ها، با کد کردن پروتئین‌های محافظت‌کننده از DNA ژیراز که هدف اصلی تأثیر کینولون‌ها هستند، موجب کاهش حساسیت باکتری نسبت به این داروها می‌شوند (۵-۶).

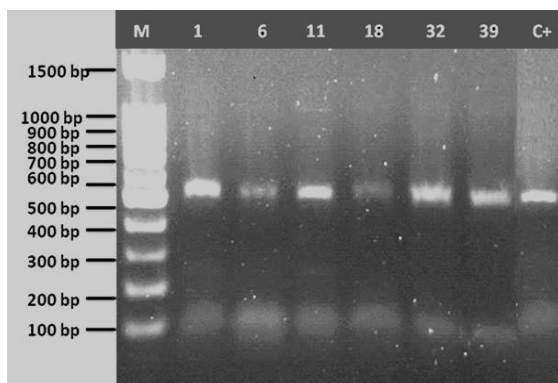
میزان شیوع ژن‌های مقاومت پلاسمیدی به فلوروکینولون‌ها مانند *qnrA* در جدایه‌های *Escherichia coli* در کشورهای در حال توسعه به دلیل مصرف گسترده‌ی این گروه از آنتی‌بیوتیک‌ها در مقایسه با کشورهای توسعه یافته، بسیار بالاتر است. بنابراین، اطلاع از میزان گسترش این ژن‌ها در جدایه‌های *Escherichia coli* به عنوان یکی از عوامل اصلی ایجادکننده‌ی عفونت ادراری و ارزیابی میزان بروز مقاومت در آن‌ها، از اهمیت بسیاری برخوردار است. هدف از انجام این مطالعه، بررسی فراوانی ژن‌های پلاسمیدی *qnr* مقاومت به کینولون‌ها در جدایه‌های *Escherichia coli* عامل عفونت ادراری در شهر اصفهان بود.

روش‌ها

در این مطالعه‌ی توصیفی مقطعی، ۹۶ جدایه‌ی *Escherichia coli* از ۱۵۰ نمونه‌ی ادراری طی تابستان ۱۳۹۵ از آزمایشگاه‌های شهر اصفهان جمع‌آوری شد. نمونه‌های ادراری بر روی محیط‌های Blood agar و McConkey agar کشت داده شدند. جدایه‌های *Escherichia coli* بر اساس واکنش گرم و آزمون‌های بیوشیمیایی شامل MR، VP، مصرف سیترات، اوره‌آز، تولید اندول، حرکت و تخمیر قندها در Triple sugar iron agar (TSI) شناسایی شدند. مقاومت آنتی‌بیوتیکی جدایه‌های *Escherichia coli* با انجام آزمون آنتی‌بیوگرام استاندارد به روش Kirby-Bauer بر اساس استاندارد آزمایشگاه بالینی Clinical & Laboratory Standards Institute (CLSI) انجام شد (۷-۸). در آزمون مقاومت آنتی‌بیوتیکی، دیسک‌های آنتی‌بیوتیکی شامل کلرامفنیکل (۳۰ میکروگرم)، کوتریماکسازول (۲۵ میکروگرم)، سفپیم (۳۰ میکروگرم)، سفنازیدیم (۳۰ میکروگرم)، سفالکسین (۳۰ میکروگرم)، نالیدیکسیک اسید (۳۰ میکروگرم)، سپروفلوکسازین (۵ میکروگرم)، لووفلوکسازین (۵ میکروگرم)، نورفلوکسازین (۱۰ میکروگرم)، آموکسی‌سیلین (۲۵ میکروگرم)، پپراسیلین (۱۰۰ میکروگرم)، آمیکاسین (۳۰ میکروگرم)، توبرامایسین (۱۰ میکروگرم)، ایمپنم (۱۰ میکروگرم) و مروپنم (۱۰ میکروگرم) استفاده شدند. نتایج بر اساس قطر هاله‌ی عدم رشد اطراف هر دیسک و با توجه به جدول

نسبت به نالیدیکسیک اسید مقاوم بودند. بیشترین مقاومت (۳۲/۳ درصد) در بین آنتی‌بیوتیک‌های گروه فلوروکینولون نسبت به سیپروفلوکساسین مشاهده شد. همچنین، میزان مقاومت جدایه‌ها نسبت به لووفلوکسازین و نورفلوکسازین ۳۱/۳ درصد بود (جدول ۲). به طور کلی، ۳۳ جدایه‌ی *Escherichia coli* حداقل به یکی از آنتی‌بیوتیک‌های گروه فلوروکینولون مقاوم بودند.

پس از پایان مراحل PCR، تک باند حاصل از تکثیر قطعه‌ی اختصاصی از ژن‌های *qnrA*، *qnrB* و *qnrS* در هر نمونه به صورت رؤیت باندهای درخشان با اندازه‌ی مورد نظر در دستگاه ژل داکومننت مشاهده گردید (شکل ۱). فراوانی حضور ژن‌های *qnr* در جدایه‌های *Escherichia coli* مقاوم به فلوروکینولون‌ها به تفکیک در جدول ۳ آمده است.

شکل ۱. الکتروفورز محصول *Polymerase chain reaction (PCR)*

برای ردیابی حضور ژن *qnrA* در جدایه‌های *Escherichia coli*

M: نشانگر DNA ۱۰۰ جفت بازی؛ اعداد مشخص‌کننده‌ی شماره‌ی سویه‌ها و C+

شاهد مثبت است.

سفتازیدیم و آمیکاسین به ترتیب با ۸۱/۳، ۷۸/۱، ۷۵/۰، ۷۲/۹ و ۷۰/۸ درصد بود. از سوی دیگر، کمترین میزان حساسیت آنتی‌بیوتیکی جدایه‌ها به ترتیب در آموکسی‌سیلین، نالیدیکسیک اسید، کوتریماکسازول، پیراسیلین و توبرامایسین مشاهده شد.

جدول ۲. توزیع فراوانی مقاومت آنتی‌بیوتیکی جدایه‌های

Escherichia coli عامل عفونت ادراری

مقاومت آنتی‌بیوتیک	حساس تعداد (درصد)	نیمه حساس تعداد (درصد)	مقاوم تعداد (درصد)
آمیکاسین	۶۸ (۷۰/۸)	۱۴ (۱۴/۶)	۱۴ (۱۴/۶)
توبرامایسین	۵۳ (۵۵/۲)	۲۰ (۲۰/۸)	۲۳ (۲۴/۰)
آموکسی‌سیلین	۲۷ (۲۸/۱)	۰ (۰)	۶۹ (۷۱/۹)
پیراسیلین	۳۹ (۴۰/۶)	۴ (۴/۲)	۵۳ (۵۲/۲)
کلرامفنیکل	۷۸ (۸۱/۳)	۲ (۲/۱)	۱۶ (۱۶/۷)
سفالکسین	۵۶ (۵۸/۳)	۰ (۰)	۴۰ (۴۱/۷)
سفتازیدیم	۷۰ (۷۲/۹)	۲ (۲/۱)	۲۴ (۲۵/۰)
سفییم	۷۵ (۷۸/۱)	۳ (۳/۱)	۱۸ (۱۸/۸)
ایمی‌پنم	۷۲ (۷۵/۰)	۱۰ (۱۰/۴)	۱۴ (۱۴/۶)
مروپنم	۹۲ (۹۵/۸)	۱ (۱/۰)	۳ (۳/۱)
کوتریماکسازول	۳۹ (۴۰/۶)	۰ (۰)	۵۷ (۵۹/۴)
نالیدیکسیک اسید	۳۳ (۳۴/۴)	۱۳ (۱۳/۵)	۵۰ (۵۲/۱)
سیپروفلوکساسین	۶۱ (۶۳/۵)	۴ (۴/۲)	۳۱ (۳۲/۳)
نورفلوکسازین	۶۴ (۶۶/۷)	۴ (۴/۱)	۳۰ (۳۱/۳)
لووفلوکسازین	۶۵ (۶۷/۷)	۱ (۱/۰)	۳۰ (۳۱/۳)

از بین جدایه‌های *Escherichia coli*، ۵۲/۱ درصد جدایه‌ها

جدول ۳. فراوانی حضور ژن‌های *qnr* در جدایه‌های *Escherichia coli*

شماره‌ی جدایه	نورفلوکسازین	سیپروفلوکساسین	لووفلوکسازین	<i>qnrA</i>	<i>qnrB</i>	<i>qnrS</i>
۶، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰	*	*	*	*		
۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰	*	*	*	*	*	
۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰	*	*	*	*	*	*
۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰	*	*	*	*	*	*
۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰	*	*	*	*	*	
۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰	*	*	*	*	*	
۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰	*	*	*	*	*	
۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰	*	*	*	*	*	
۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰	*	*	*	*	*	
۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰				*	*	
۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰				*	*	
۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰	۳۰	۳۱	۳۰	۱۷	۹	۵
مجموع	۳۰	۳۱	۳۰	۱۷	۹	۵

بحث

سویه‌های گوناگون *Escherichia coli* عامل اصلی عفونت‌های دستگاه ادراری به دلیل کسب ژن‌های مقاومت متنوع نسبت به سفالوسپورین‌های نسل اولیه، کینولون‌ها و فلوروکینولون‌ها، در حال مقاوم شدن است. به بیان دیگر، داروهای اولیه‌ی انتخابی درمان عفونت‌های ادراری ناشی از این باکتری در حال از دست دادن کارایی خود هستند.

بررسی الگوی حساسیت آنتی‌بیوتیکی به روش استاندارد Kirby-Bauer نشان داد که میزان حساسیت جدایه‌های *Escherichia coli* نسبت به سیپروفلوکسازین به عنوان آنتی‌بیوتیک شاخص در اندازه‌گیری مقاومت نسبت به فلوروکینولون‌ها ۴۱/۲ درصد بود. حضور ژن *qnrA* در ۱۷ جدایه از ۳۳ سویه‌ی مقاوم نسبت به آنتی‌بیوتیک‌های فلوروکینولون (۳۴/۴ درصد) توسط آزمون PCR تأیید گردید. همچنین، حضور ژن‌های *qnrB* و *qnrS* به ترتیب در ۹ جدایه (۹/۴ درصد) و ۵ جدایه (۵/۲ درصد) از جدایه‌های *Escherichia coli* ردیابی گردید. ۱۰ جدایه از جدایه‌های مقاوم *Escherichia coli* نسبت به فلوروکینولون‌ها که در این مطالعه مورد بررسی قرار گرفتند، حامل هیچ یک از ژن‌های *qnr* نبودند که با توجه به بروز فنوتیپ مقاوم در آن‌ها، احتمال می‌رود مکانیسم‌های فعال دیگری در بروز مقاومت نسبت به فلوروکینولون‌ها در این جدایه‌ها دخالت دارند (۱۴، ۵).

نتایج گزارش شده در مورد ارزیابی مقاومت به فلوروکینولون‌ها و وجود ژن‌های *qnr* در جدایه‌های مورد بررسی متفاوت است. حریفی مود و همکاران، مقاومت نسبت به سیپروفلوکسازین را در ۲۰۰ جدایه‌ی بالینی *Escherichia coli* بررسی کردند. ۴۳ درصد جدایه‌ها به این آنتی‌بیوتیک مقاومت نشان دادند و ژن *qnrB*، *qnrA* و *qnrC* به ترتیب در ۳۱، ۱۷ و ۷ درصد جدایه‌ها شناسایی شدند که نتایج مطالعه‌ی آن‌ها با یافته‌های مطالعه‌ی حاضر همسو می‌باشد (۱۵). صدیقی و همکاران، در مطالعه‌ای که بر روی ۱۲۰ جدایه‌ی ادراری *Escherichia coli* انجام دادند، میزان مقاومت به آنتی‌بیوتیک‌های سیپروفلوکسازین، نورفلوکسازین و لووفلوکسازین را به ترتیب ۱۵، ۱۸ و ۱۷ درصد گزارش نمودند. آن‌ها نشان دادند از بین جدایه‌های *Escherichia coli* مقاوم به فلوروکینولون‌ها، ۷ جدایه حامل ژن *qnrB* و ۶ جدایه حامل ژن *qnrS* بودند. بر اساس مطالعه‌ی صدیقی و همکاران، میزان مقاومت به فلوروکینولون‌ها و همچنین، وجود ژن‌های *qnr* در جدایه‌ها، کمتر از مطالعه‌ی حاضر می‌باشد. نکته‌ی حایز اهمیت، عدم حضور ژن *qnrA* در جدایه‌های مورد بررسی بود (۱۶). ممتاز و همکاران نیز در تحقیقی ژن *qnr* را در ۴۶/۴ درصد از ۱۲۳ جدایه‌ی ادراری *Escherichia coli* شناسایی کردند که در

مجموع با فراوانی ۴۹ درصد ژن‌های *qnr* در این مطالعه مطابقت دارد. آن‌ها در مورد فراوانی ژن‌های *qnr* به تفکیک گزارشی ارائه نکردند (۱۷). Kao و همکاران، با بررسی ۱۱۷۱ جدایه‌ی *Escherichia coli* اعلام نمودند که ۲۴۸ جدایه (۲۱/۲ درصد) نسبت به لووفلوکسازین مقاوم بودند و آزمون زنجیره‌ای پلیمرز نشان داد که ۳۷ جدایه (۱۴/۹ درصد) حامل ژن‌های پلاسمیدی مقاومت به کینولون‌ها بودند و از این تعداد، ژن *qnr* در ۱۱ جدایه (۲۹/۷ درصد) پیدا شد (۱۸).

رضازاده و همکاران، مشخص کردند که ۶۸ درصد از جدایه‌های بالینی *Escherichia coli* به کینولون‌ها حساس نبودند. بالاترین میزان مقاومت نسبت به نالیدیکسیک اسید (۶۷/۵ درصد) و گاتیفلوکسازین (۵۸/۰ درصد) مشاهده شد. میزان مقاومت جدایه‌ها نسبت به سیپروفلوکسازین، نورفلوکسازین و لووفلوکسازین به ترتیب ۵۶/۰، ۵۵/۵ و ۵۶/۰ درصد بود. در تحقیقات رضازاده و همکاران نیز تنها ژن *qnr S1* در ۴ جدایه (۲/۹ درصد) مقاوم ارزیابی شد. نتایج تحقیقات رضازاده و همکاران از نظر فراوانی مقاومت نسبت به فلوروکینولون‌ها و حضور ژن‌های *qnr* با این مطالعه تفاوت دارد (۱۳). در مطالعه‌ی مختاری فارسانی و همکاران، ۸۰/۳ درصد از ۱۱۷ جدایه‌ی گوارشی *Escherichia coli* حداقل به یکی از آنتی‌بیوتیک‌های کینولونی مقاوم بودند. ژن‌های *qnrA*، *qnrB* و *qnrC* به ترتیب در ۱۹/۱۵، ۸۸/۳۰ و ۷۸/۷۲ درصد از جدایه‌های مقاوم شناسایی شد. فراوانی ژن‌های *qnrB* و *qnrS* در مطالعه‌ی مختاری فارسانی و همکاران بسیار بیشتر از مطالعه‌ی حاضر می‌باشد که احتمال می‌رود دلیل این اختلاف، نوع جدایه‌ی مورد بررسی باشد (۱۹).

نتایج تحقیق حاضر، همسو با یافته‌های سایر مطالعات نشان داد که برخی از جدایه‌های *Escherichia coli* حاوی بیش از یک ژن *qnr* هستند. یک جدایه دارای دو ژن *qnrA* و *qnrB* و یک جدایه نیز دارای دو ژن *qnrA* و *qnrB* بودند (۲۰-۱۹).

این مطالعه، فراوانی ژن مقاومت *qnrA*، *qnrB* و *qnrS* در جدایه‌های بالینی *Escherichia coli* مقاوم به فلوروکینولون‌ها را نشان داد. این امر، می‌تواند منجر به تهدید جدی برای درمان عفونت‌های ناشی از *Escherichia coli* باشد. در نهایت، پیشنهاد می‌شود تحقیقات بیشتری در رابطه با ژن‌های مقاومت انتقال یافته توسط پلاسمیدها و نیز محدود کردن استفاده از داروهای ضد میکروبی انجام شود.

تشکر و قدردانی

این مقاله حاصل پایان‌نامه‌ی دوره‌ی کارشناسی ارشد به شماره‌ی ۱۷۶۳۰۵۱۳۹۴۲۰۱۱ می‌باشد که در دانشگاه آزاد اسلامی واحد نایین به انجام رسیده است. بدین وسیله، از کارشناسان محترم آزمایشگاه تحقیقاتی این دانشگاه، کمال تشکر را اعلام می‌داریم.

References

- Toval F, Kohler CD, Vogel U, Wagenlehner F, Mellmann A, Fruth A, et al. Characterization of *Escherichia coli* isolates from hospital inpatients or outpatients with urinary tract infection. *J Clin Microbiol* 2014; 52(2): 407-18.
- Luthje P, Brauner A. Virulence factors of uropathogenic *E. coli* and their interaction with the host. *Adv Microb Physiol* 2014; 65: 337-72.
- Foxman B. Urinary tract infection syndromes: occurrence, recurrence, bacteriology, risk factors, and disease burden. *Infect Dis Clin North Am* 2014; 28(1): 1-13.
- Pakzad I, Ghafourian S, Taherikalani M, Sadeghifard N, Abtahi H, Rahbar M, et al. qnr Prevalence in extended spectrum beta-lactamases (ESBLs) and none-ESBLs producing *Escherichia coli* isolated from urinary tract infections in central of Iran. *Iran J Basic Med Sci* 2011; 14(5): 458-64.
- Redgrave LS, Sutton SB, Webber MA, Piddock LJ. Fluoroquinolone resistance: Mechanisms, impact on bacteria, and role in evolutionary success. *Trends Microbiol* 2014; 22(8): 438-45.
- Sato T, Yokota S, Uchida I, Okubo T, Usui M, Kusumoto M, et al. Fluoroquinolone resistance mechanisms in an *Escherichia coli* isolate, HUE1, without quinolone resistance-determining region mutations. *Front Microbiol* 2013; 4: 125.
- Koneman EW, Allen SD, Janda WM, Schreckenberger PC, Winn WC. *Koneman's Color atlas and textbook of diagnostic microbiology*. Philadelphia, PA: Lippincott Williams and Wilkins; 2005.
- Nahon C, Lehman D, Manuselis G. *Textbook of diagnostic microbiology*. 5th ed. Philadelphia, PA: Saunders; 2015.
- Sherkat R, Mostafavizadeh K, Mobarak S, Esmaealian H, Yaran M, Rostami S. Molecular assessment of microbial etiology in urinary tract infection in renal transplant patients with fever. *J Isfahan Med Sch* 2018; 35(463): 1923-30. [In Persian].
- Dehbanipour R, Tahanasab Z, Maleki N, Rezaei A, Faghri J. Antibiotic resistant pattern in *Escherichia coli* derived from outpatients and inpatients with urinary tract infections in Alzahra Hospital, Isfahan, Iran. *J Isfahan Med Sch* 2017; 34(415): 1674-9. [In Persian].
- Robicsek A, Strahilevitz J, Sahm DF, Jacoby GA, Hooper DC. qnr prevalence in ceftazidime-resistant *Enterobacteriaceae* isolates from the United States. *Antimicrob Agents Chemother* 2006; 50(8): 2872-4.
- Jeong JY, Yoon HJ, Kim ES, Lee Y, Choi SH, Kim NJ, et al. Detection of qnr in clinical isolates of *Escherichia coli* from Korea. *Antimicrob Agents Chemother* 2005; 49(6): 2522-4.
- Rezazadeh M, Baghchesaraei H, Peymani A. Plasmid-mediated quinolone-resistance (qnr) genes in clinical isolates of *Escherichia coli* collected from several hospitals of Qazvin and Zanjan Provinces, Iran. *Osong Public Health Res Perspect* 2016; 7(5): 307-12.
- Correia S, Poeta P, Hebraud M, Capelo JL, Igrejas G. Mechanisms of quinolone action and resistance: where do we stand? *J Med Microbiol* 2017; 66(5): 551-9.
- Harifi Mood E, Meshkat Z, Izadi N, Rezaei M, Amel JS, Naderi NM. Prevalence of quinolone resistance genes among extended-spectrum B-Lactamase-Producing *Escherichia coli* in Mashhad, Iran. *Jundishapur J Microbiol* 2015; 8(12): e16217.
- Sedighi I, Arabestani MR, Rahimbaksh A, Karimitabar Z, Alikhani MY. Dissemination of extended-spectrum beta-lactamases and quinolone resistance genes among clinical isolates of uropathogenic *Escherichia coli* in children. *Jundishapur J Microbiol* 2015; 8(7): e19184.
- Momtaz H, Karimian A, Madani M, Safarpour DF, Ranjbar R, Sarshar M, et al. Uropathogenic *Escherichia coli* in Iran: Serogroup distributions, virulence factors and antimicrobial resistance properties. *Ann Clin Microbiol Antimicrob* 2013; 12: 8.
- Kao CY, Wu HM, Lin WH, Tseng CC, Yan JJ, Wang MC, et al. Plasmid-mediated quinolone resistance determinants in quinolone-resistant *Escherichia coli* isolated from patients with bacteremia in a university hospital in Taiwan, 2001-2015. *Sci Rep* 2016; 6: 32281.
- Mokhtari-Farsani A, Doosti A, Mohammadalipour Z. Presence of Qnr genes related to resistance to quinolones, first-, second- and third-generation in diarrhoeagenic *Escherichia coli*. *J Patient Saf Infect Control* 2016; 4(1): 5-9.
- Mansory Jamshidi N, Pakzad E, Tabaraee B, Hadadi A. Frequency of qnr genes in *Escherichia coli* strains resistant to quinolones isolated from Ilam Imam khomani hospital and Tehran Milad hospital. *J Ilam Univ Med Sci* 2013; 21(6):16-22. [In Persian].

The Frequency of Plasmid qnr Genes in Quinolone-Resistant Isolates of Escherichia Coli Causing Urinary Tract Infection

Mehdi Ebrahimian¹, Maryam Mohammadi-Sichani²

Original Article

Abstract

Background: Escherichia coli is one of the main causes of urinary tract infection in humans. The bacteria have become resistant to antibiotics and its treatment is difficult. The plasmid-dependent resistance to quinolones is increasing in the family of Enterobacteriaceae. This study aimed to assess the frequency of plasmid qnr genes in quinolone-resistant isolates of Escherichia coli causing urinary tract infection

Methods: In this descriptive study, 96 isolates of Escherichia coli were identified. Antibiotic susceptibility of isolates was investigated using disc diffusion method. The presence of qnrA, qnrB, and qnrS plasmids was assessed using molecular methods with specific primers.

Findings: Of the 96 isolates examined, 53 isolates (40.16%) were resistant to fluoroquinolone antibiotics. Moreover, the presence of qnrA gene in 18 isolates (33.96%), qnrB gene in 8 isolates (15.1%), and qnrS gene in 5 isolates (9.43%) of 53 isolates resistant to fluoroquinolones was confirmed via polymerase chain reaction (PCR) assay.

Conclusion: The results of this study show that genes of plasmid-dependent qnr group have expanded in Isfahan City, Iran. The frequency of the qnrA gene relative to qnrB and qnrS is higher among quinolone-resistant Escherichia coli isolates in Isfahan.

Keywords: Escherichia coli, Fluoroquinolones, Antibiotic resistance, Plasmid, Urinary tract infections, Polymerase chain reaction

Citation: Ebrahimian M, Mohammadi-Sichani M. The Frequency of Plasmid qnr Genes in Quinolone-Resistant Isolates of Escherichia Coli Causing Urinary Tract Infection. J Isfahan Med Sch 2018; 36(499): 1213-8.

1- Department of Microbiology, Naein Branch, Islamic Azad University, Naein, Iran

2- Assistant Professor, Department of Microbiology, Falavarjan Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

Corresponding Author: Maryam Mohammadi-Sichani, Email: mohamadi_m@iaufala.ac.ir